

Srečo Dragoš, O verski skrbi za starejše, Socialno delo, 27, 1988, 2, 79-92

Na osnovi gradiva Teološke fakultete v Ljubljani (Studijski dan ob mednarodnem letu za starejše / o verski skrbi za starejše) razpravlja avtor ne le o verski skrbi za starejše, ampak širše o naravi dobrotelnosti v okvirih cerkve. Dobrotelnosti ne gre aprioristično zavračati in celo odrejati pomoč ljudem, da ne bi zmanjšali njihovega revolucionarnega potenciala. Značaj vsakršne dobrotelnosti je odvisen od družbenih razmer in od institucionalnih dejavnikov, kar velja za vse družbene institucije in tudi za cerkev. Če hoče cerkev odgovarjati potrebam časa, se mora tudi sama vse bolj zavedati konkretnih zgodovinskih pogojev. Cerkev tudi ni monolitna institucija in se je zmožna prilagajati "potrebam časa". Kjer nima posvetne oblasti, si prizadeva krepiti prestiž prav na področju skrbi za človeka, kar ji uspeva tem bolj kolikor bolj so drugi družbeni mehanizmi neučinkoviti. Cerkev teži k monopolu nad resnico, vendar velja to tudi za posvetne institucije. Njena doktrinarna zahteva do svojih pripadnikov, naj se izogibajo gospodovalnih teženj, pa naj bi veljala tudi za posvetne institucije. Do konfliktov s cerkvijo pri izvajanju skrbi za človeka pride zato, ker pozabljamo na to načelo. - Ured.

Blaž Mesec, Vrste akcijskih raziskav, Socialno delo, 27, 1988, 2, 93-102

Med Lewinovo in npr. Cunninghamovo opredelitvijo akcijskega raziskovanja je precejšnja razlika. Pojem akcijskega raziskovanja ni enoten, ampak obsega cel razpon različnih pristopov: aplikativne raziskave družbenega ravnanja, raziskave družbenih akcij, raziskave družbenih akcij s povratnim sporočilom, spremljevalne raziskave, raziskave s sodelovanjem raziskovalca v akciji, raziskave s sodelovanjem akterjev v raziskovalnem procesu ter prave akcijske raziskave, to je raziskave s sodelovanjem raziskovalcev v akciji in s sodelovanjem akterjev v raziskovalnem procesu. Te vrste sestavljajo hierarhično urejeno vrsto glede na število osnovnih določil, ki so: akcije kot predmet, povratno sporočilo, usmerjeno k akterjem, kontinuirano povratno sporočilo, sprememba vloge raziskovalca, sprememba vloge akterjev, hkratna sprememba vlog obeh. Problematičen je status samoraziskav. - Avt.

Srečo Dragoš, Problem "samoraziskave" in prave akcijske raziskave z Gillijevega vidika, Socialno delo, 27, 1988, 2, 103-113

Samoraziskava, razumljena kot končna stopnja raziskovanja, je dejansko mit, in sicer v tolikšni meri, v kolikor gre za predpostavko spojitve akterjevih in raziskovalčevih nalog v skupini. Vendar to ne sledi iz Gillijevega pojmovanja raziskovalnega postopka, katerega bistvo je v tem, da se družbena moč raziskovalca porazdeli na akterje. Na področju raziskovanja kot spoznavne dejavnosti pa je ukinitve delitve dela le pogoj deobjektivacije, ne pa cilj sam ("samo tisti, ki je fizično delal, lahko sodeluje s polno znanstveno kompetenco v zaključnem intelektualnem delu ... vendar, teoretično znanje je potrebno..."). Premislek Gillijevih postulatov ne vodi do pojma samoraziskovanja kot logične dovršitve, ampak do pojma pravega akcijskega raziskovanja v taksonomiji B. Mesca. - Ured.

Ida Hojnik, Staranje in starostno varstvo v svetu in pri nas, Socialno delo, 27, 1988, 2, 114-122

Odnos družbe do starejših je potekal v svetu v treh fazah: v prvi je skrb za starejše prepuščena družini, v drugi zagotavlja družba institucionalno varstvo in socialno varnost s sistemom pokojninskega zavarovanja, v tretji pa skrbita za starejše komplementarno formalni in neformalni sektor. Pri nas se je, kljub drugačnim sklepom, razvijalo predvsem domsko varstvo, katerega pomanjkljivosti so bile kritizirane, a zaman. Za prihodnost se spet načrtujejo novi domovi ("vsaka občina svoj som"), manj pozornosti pa je namenjeno drugim oblikam skrbi za starejše. Domovi lahko postanejo gerontološki centri le v določenem obsegu, pomoč starejšim na domu pa lahko uspešno deluje tudi v drugih okvirih. Posebno problematična pa je načrtovana segregacija prizadetih ljudi v posebne socialne zavode, ki imajo poleg tega najslabše materialne pogoje. - Ured.